

Mark Furneaux*
Cambridge Scientific Abstracts

CSA's products and services in the medical and life sciences areas

Pozwolą Państwo, że rozpocznę od krótkiego przedstawienia firmy Cambridge Scientific Abstracts. Jesteśmy stosunkowo niewielką, prywatną firmą wydawniczą i - jak sama nazwa wskazuje - nasza działalność koncentruje się głównie na przygotowywaniu wydawnictw abstraktowych oraz indeksowych. Obecnie oferta nasza obejmuje około 60 wydawnictw abstraktowych i 30 baz danych na płytach CD-ROM. Informacje, które znaleźć można w naszych wydawnictwach, pochodzą z bardzo wielu źródeł, m. in. z wydawnictw drukowanych, książek, materiałów konferencyjnych i, szczególnie ostatnio popularnych, materiałów elektronicznych. Mówiąc o tych ostatnich mam na myśli zarówno czasopisma wydawane w formie elektronicznej, jak i lawinowo rozprzestrzeniające się zasoby sieci Internet.

Nasze czasopisma i bazy danych dotyczą pięciu dyscyplin naukowych. Państwa uwadze chciałbym polecić trzy z nich: medycynę, nauki przyrodnicze oraz nauki o środowisku. Ponadto posiadamy również wydawnictwa techniczne, dotyczące materiałoznawstwa i nauk inżynierskich oraz wydawnictwa poświęcone informatyce. Produkty wydawane przez firmę Cambridge Scientific Abstracts dostępne są na różnych nośnikach. Wydajemy drukowane czasopisma abstraktowe, cieszące się ciągle dużym zainteresowaniem na całym świecie, udostępniamy nasze informacje w serwisach on-line, poprzez systemy DIALOG i STN oraz w sieci Internet. Z naszych informacji korzystają też producenci baz danych na płytach CD-ROM, choćby takie firmy, jak SliverPlatter czy Knight-Ridder. Warto zaznaczyć, że mimo różnej formy dystrybucji jest to ciągle ta sama informacja.

Cambridge Scientific Abstracts rozprowadza swe produkty na całym świecie. Tradycyjnie do grona naszych klientów należą biblioteki, w szczególności placówki działające na rzecz środowisk naukowych i akademickich.

---

* Autor jest dyrektorem europejskiego biura firmy Cambridge Scientific Abstracts, z siedzibą w Newbury w Wielkiej Brytanii.

Ponadto obsługujemy różnego typu instytucje rządowe i lokalne, stowarzyszenia naukowe i środowiska gospodarcze – szczególnie w dziedzinie materiałoznawstwa i farmacji.

Nasza oferta dla środowisk medycznych obejmuje bogatą kolekcję produktów, przygotowanych pod kątem wymagań określonych grup użytkowników. Są to m.in. wydawnictwa poświęcone bioinżynierii, różnym dziedzinom medycyny, farmacji, biotechnologii, kwasom nukleinowym, wirusologii i innym zagadnieniom. Wszystkie wydawnictwa dostępne są w formie drukowanej i elektronicznej, zarówno na płytach CD-ROM, jak i przez Internet. W Internecie udostępniamy także bazy danych innych producentów, np. część bazy EMBASE, wydawanej przez firmę Elsevier. Mamy też 5 roczników bazy MEDLINE, International Pharmaceutical Abstracts oraz bazę TOXLINE.

Chciałbym teraz zwrócić Państwa uwagę na kilka aspektów – zarówno zalet, jak i problemów - związanych z udostępnianiem baz danych firmy Cambridge Scientific Abstracts w sieci Internet. Do głównych zalet tego rozwiązania należy zaliczyć łatwość dostępu do bogatych zasobów informacji i możliwość integracji z lokalnymi systemami sieciowymi. Jak sądzę, na uwagę zasługuje też nasza polityka cenowa. Wszystkie bazy dostępne w sieci Internet, czy może raczej kolekcje baz dotyczących danej dziedziny, wycenione są jak produkty sieciowe z licencją na nieograniczony dostęp w obrębie danej instytucji. Tak więc, wykupienie subskrypcji na możliwość korzystania z określonych baz gwarantuje dostęp do tych informacji dowolnej liczbie użytkowników – nie ma ograniczeń dotyczących liczby jednocześnie używających użytkowników czy terminali. Dużą zaletą naszego systemu jest łatwość użytkowania. Konstruowanie zapytań i przeszukiwanie jest tak proste, jak przy obsłudze dowolnego serwisu umożliwiającego przeszukiwanie zasobów sieci Internet (np. Yahoo czy AltaVista). Wielu użytkowników przeszukuje zasoby przy pomocy stosunkowo prostych zapytań i często jest to metoda dająca pożądane rezultaty, jakkolwiek dajemy również możliwość korzystania z bardziej zaawansowanych przeszukiwań. Oferowany przez nas system umożliwia połączenie naszych baz danych z katalogami zasobów biblioteki (*library holdings*), pod warunkiem, że są one dostępne w formacie pozwalającym na udostępnianie ich w sieci WWW. Jak wynika z opinii dostarczanych nam przez współpracujące z nami biblioteki amerykańskie, dążą one to tego, by studenci i naukowcy korzystający z usług biblioteki korzystali w jak najmniejszym stopniu z usług oferujących dostarczanie pełnych tekstów dokumentów. Jest to oczywiście związane z warunkami budżetowymi bibliotek i stosunkowo wysokimi kosztami realizacji takich usług. Zależy im raczej na tym, żeby użytkownicy mieli możliwość korzystania z zasobów dostępnych w bibliotece i temu właśnie służy możliwość tworzenia odnośników z rekordów baz bibliograficznych do katalogów zasobów bibliotecznych.

Uzupełnieniem oferowanych przez nas baz abstraktowych i indeksowanych jest baza danych zasobów dostępnych w sieci Internet, w której systematycznie gromadzimy adresy wartościowych stron WWW, związanych tematycznie z materiałem dostępnym w naszych bazach danych. Nasi pracownicy przeglądają tysiące stron WWW, wybierając spośród nich najlepsze i najbardziej wartościowe. W chwili obecnej udało nam się zidentyfikować adresy z informacjami dotyczącymi ochrony środowiska, ale pracujemy nad tym, aby informacje te pokrywały wszystkie dziedziny, którymi się zajmujemy. Przygotowując taką bazę z adresami internetowymi z dziedziny ochrony środowiska, obejrzano i zapoznano się z materiałem zawartym na 10 tysiącach stron, z czego wybrano 2 tysiące adresów (20%). Co więcej, przynajmniej raz w miesiącu sprawdzamy, czy dany adres jest nadal aktualny. Jest to jeden z tych elementów, który jest niedostępny w bazach produkowanych na dyskach CD-ROM.

Jak już wspominałem nasza polityka cenowa jest taka, że wykupienie rocznej subskrypcji danej bazy czy kolekcji baz dotyczącej danej dziedziny nauki daje prawo do korzystania z tych zasobów (w okresie obowiązywania subskrypcji) nieograniczonej liczbie użytkowników w obrębie danej instytucji. Ponadto mamy specjalną ofertę cenową dla krajów Europy Środkowej. Na przykład, w przypadku bazy Biological Sciences za cenę 6.500 USD można uzyskać nieograniczony dostęp do zawartych w niej informacji przez cały rok. Roczna opłata za prawo korzystania z wszystkich 60 baz danych dostępnych w naszym systemie wynosi, dla instytucji pochodzących z krajów Europy Środkowej, 15.000 USD. W innych krajach, na przykład w Stanach Zjednoczonych, opłata ta jest 2 razy wyższa. Myślę, że warto wspomnieć o jeszcze jednym aspekcie naszej polityki licencyjnej. Otóż w przypadku większości systemów, oferujących dostęp do baz danych poprzez sieć Internet, nie odnowienie subskrypcji na kolejny rok, na przykład z powodów finansowych, powoduje nie tylko blokadę dostępu do aktualizowanych zasobów, ale także do tych informacji, z których mogliśmy korzystać w okresie obowiązywania subskrypcji. Nasza filozofia jest nieco inna. Klienci, którzy nie odnowią subskrypcji na kolejny rok, otrzymują od nas dane, za dostęp do których zapłacili. Dane te dostarczane są na dyskietkach lub na płytach CD-ROM.

Instytucjom zainteresowanym naszym systemem udostępniania baz danych w sieci Internet proponujemy dwie metody umożliwiające zapoznanie się z jego możliwościami. Pierwsza z nich to subskrypcja próbna, która gwarantuje dostęp do wszystkich udostępnianych tam zasobów przez okres 30 dni. Druga opcja dotyczy subskrybentów materiałów drukowanych wydawanych przez Cambridge Scientific Abstracts. Oferujemy im możliwość bezpłatnego korzystania z zasobów udostępnianych przez nas w sieci Internet, obejmujących te same dane, które zawarte są w subskrypcji drukowanej, wykupionej przez danego klienta, przez okres 1 roku.

Oczywiście korzystanie z zasobów udostępnianych w sieci Internet wiąże się z możliwością wystąpienia pewnych problemów lub niedogodności dla użytkowników baz. Większość tych problemów związana jest z jakością połączeń telekomunikacyjnych i, zależną od niej, szybkością transmisji danych. Poszczególne kraje europejskie znacznie różnią się poziomem rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej. Jest to problem bardzo złożony, zależny od wielu czynników. Jak wskazują nasze doświadczenia najlepsze warunki panują w Szwecji. Szybkość działania systemu zależy zarówno od jakości połączeń globalnych i infrastruktury ogólnokrajowej, jak i od warunków lokalnych. Może zdarzyć się tak, że przyczyną problemów związanych z dostępem do systemu on-line będzie nieodpowiednio skonfigurowany lub przestarzały technologicznie komputer lub też niewłaściwie dobrane oprogramowanie. Szybkość działania danego systemu on-line jest też w dużym stopniu zależna od serwera, na którym udostępniany jest dany serwis, oraz od samej aplikacji. Jak będą mogli się Państwo przekonać, strony serwisu firmy Cambridge Scientific Abstracts zawierają niewiele elementów graficznych. Wynika to stąd, że pliki graficzne znacznie spowalniają działanie systemu, co jest szczególnie zauważalne na słabszych stanowiskach i przy gorszej jakości łączy telekomunikacyjnych. Kolejną sprawą, ważną zarówno dla instytucji udostępniającej zasoby w sieci Internet, jak i dla osób z nich korzystających, jest problem bezpieczeństwa danych. Jest on bardziej istotny w środowiskach gospodarczych i tam głównie stosuje się różnego rodzaju zabezpieczenia. Udostępnienie systemu daje potencjalną możliwość penetracji innych zasobów firmy, kuszącą szczególnie dla tzw. hakerów, trudniących się łamaniem zabezpieczeń.

Kończąc chciałbym wspomnieć o kilku sprawach, związanych z kosztami wykupu subskrypcji na dostęp do baz danych poprzez sieć Internet. Obecnie wiele zasobów, także baz danych, znajdujących się w sieci Internet udostępniana jest bezpłatnie. Niektóre z nich są nawet bardzo wartościowe. W przypadku serwisów płatnych stosowane są różne formy płatności. Może być to opłata subskrypcyjna lub opłaty transakcyjne, uiszczane każdorazowo przy korzystaniu z określonych baz danych. Ta druga forma ma na razie niewielu zwolenników, co wiąże się przede wszystkim z obawą przed udostępnianiem w sieci Internet numerów kart kredytowych.

Kwestia porównania baz udostępnianych bezpłatnie z systemami płatnymi nie jest sprawą jednoznaczną. Można by zatem zapytać, czy bezpłatny dostęp do bazy MEDLINE, której część jest obecnie udostępniana w Internecie, jest czymś pożądanym i właściwym? Na krótką metę, oczywiście, tak. Daje to przecież możliwość dostępu do bazy w zasadzie każdej zainteresowanej osobie. Gdy spojrzeć na tę sprawę z perspektywy długofalowej, nasuwają się inne wnioski. Po pierwsze, świadczy to o tym, że informacja nie ma wartości, z czym nie bardzo można się zgodzić. Po drugie, sytuacja taka bardzo utrudniałaby dalszy rozwój firmom wydającym bazy danych,

z których wielu z Państwa korzysta. Trudno wyobrazić sobie wprowadzanie innowacji technologicznych, opracowywanie nowych systemów czy szeroko pojęty rozwój w przypadku konieczności konkurowania z bazami udostępnianymi bezpłatnie. Wspomniana przeze mnie baza MEDLINE jest przypadkiem szczególnym. Baza ta staje się produktem coraz bardziej zależnym od decyzji zapadających w Stanach Zjednoczonym na szczeblu centralnym. Może zatem zdarzyć się tak, że zmiana decyzji odpowiedzialnych za to gremiów, której przecież nie da się przewidzieć, spowoduje nagłe odcięcie dostępu do bazy. Niewykluczone, że bezpłatny dostęp do bazy MEDLINE może stać się przyczyną problemów dla Narodowej Biblioteki Medycznej (NML), która przecież czerpie znaczne profity z faktu sprzedaży licencji firmom wydającym bazę MEDLINE. Widać zatem, że najbezpieczniejszą formą zagwarantowania dostępu do bazy jest takie gospodarowanie budżetem, by zabezpieczyć w nim środki na zakup bazy MEDLINE lub innych ważnych dla danej biblioteki baz.